

Miljøtema og tiltakskategorier i Agros SMIL, UKL og Verdensarv

14.03.2024

Kari Stuberg, ordningsansvarlig for UKL og verdensarv

Oda Gundersen Rolfsjord, ordningsansvarlig for SMIL

Aud- Ingrid Krefting, seksjonssjef arealforvaltning

Cecilie Askhaven, Riksantikvaren

Sigrun Aune, Miljødirektoratet

AGENDA

- Saksbehandlers kategorisering av tiltak i Agros
- Eksempler - kjente utfordringer for saksbehandler – miljøtema og tiltakskategorier i Agros
- Veiledning i hvordan ulike SMIL-, UKL- og ARV-tiltak kan kategoriseres i Agros (skjønn)
- Søknadstyper UKL og ARV- velg riktig søknadsskjema og vedtaksmyndighet
- Spørsmål - erfaringsutveksling

Tre ulike ordninger, to ulike forskrifter, tre ulike formål

- SMIL er tilskudd til investering/engangstiltak - Kulturlandskap og forurensing
- UKL - tilskudd til drift/årlig tiltak og investering-/engangstiltak - sikre naturmiljøverdier, kulturmiljøverdier og fortsatt jordbruksdrift/næringsutvikling
- ARV er tilskudd til drift/årlig tiltak og tilskudd til investering-/engangstiltak – styrke landbruket

Hva er miljøstatistikk og hvorfor trenger vi det

- Sikre at statlige midler brukes i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger
- Sikre at tilskuddsordninger forvaltes i henhold til økonomiregelverket, forvaltningsloven og lovverk for øvrig
- Bidra til god lov- og tilskuddsforvaltning på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå

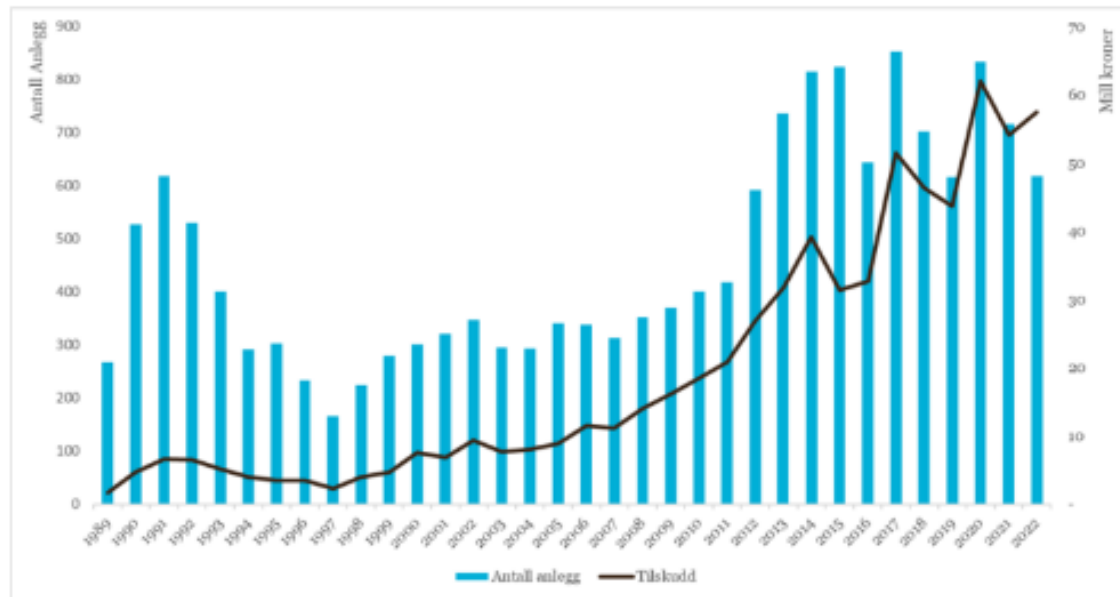
Sentrale føringer, eksempel på rapporteringer

Budsjettnemda for jordbruket, Landbrukstellingar, driftsgranskinger i jordbruket.

Sum innvilget tilskudd til prioriterte tiltak i nasjonale planer – sektoransvar

- Plan for Oslofjorden
- Tiltaksplan for pollinerende insekt
- Oppfølgingsplan for trua natur
- Tiltaksplan for bekjempelse av fremmede skadelige arter
- Hydrotekniske tiltak, dekke over gjødselslager ol

Analyse – effekt av virkemidler, eks SMIL

Figur 19: Antall anlegg og totalbeløp for tilskudd til hydrotekniske anlegg gitt gjennom SMIL-ordningen fra 1989 til 2022

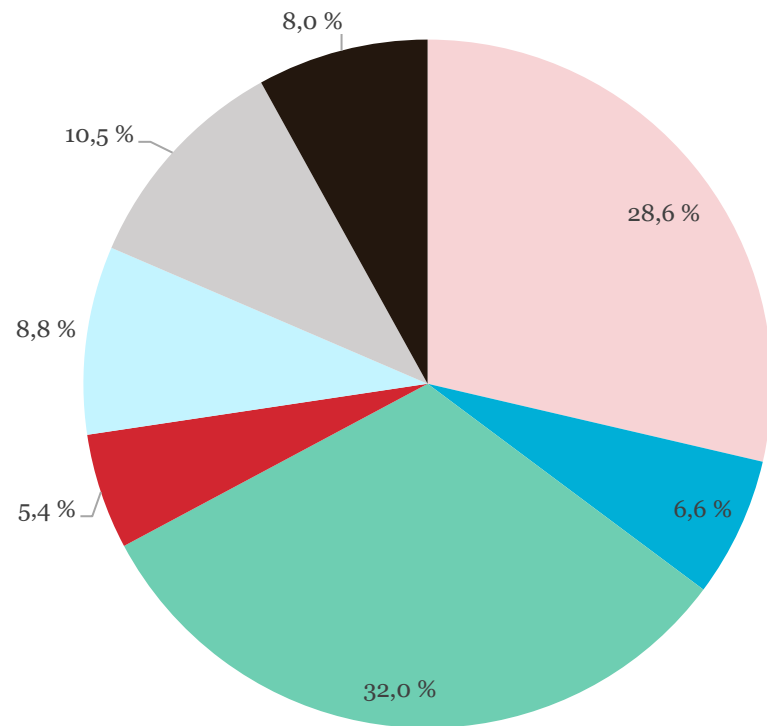

Oppfølging - Føringer i tildelingsbrev til SF 2024 – kap. 5

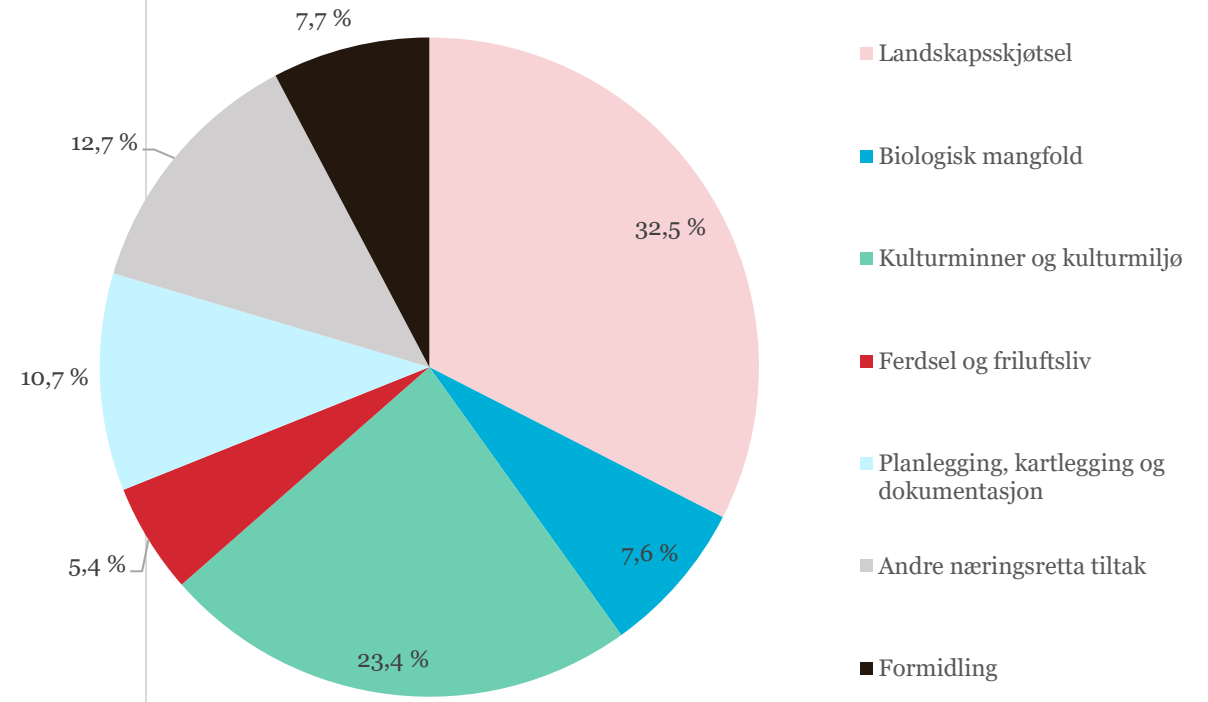
.....legge særlig vekt på**at hvert UKL-område over tid på en balansert måte dekker opp behov knyttet til alle tre deltema som ordningen omfatter: sikre naturmiljøverdier, kulturmiljøverdier og fortsatt jordbruksdrift, inkludert næringsutvikling basert på disse**

Tiltak i Utvalgte kulturlandskap 2021 og 2022

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, tilsagn 2021

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, tilsagn 2022

Miljøtema/deltema

SMIL kun 1 formål

- + Miljøtema 1: Kulturlandskap
- + Miljøtema 2: Biologisk mangfold
- + Miljøtema 3: Kulturminner og kulturmiljø
- + Miljøtema 4: Friluftsliv
- + Miljøtema 5: Avrenning til vann
- + Miljøtema 6: Utslipp til luft
- + Miljøtema 7: Plantevern

UKL/ARV inntil 5 formål

- + Miljøtema 1: Landskapsskjøtsel
- + Miljøtema 2: Biologisk mangfold
- + Miljøtema 3: Kulturminner og kulturmiljø
- + Miljøtema 4: Ferdsel og friluftsliv
- + Miljøtema 5 Planlegging, kartlegging og dokumentasjon
- + Miljøtema 6 Andre næringsretta tiltak
- + Miljøtema 7 Formidling

Miljøtema/deltema	Tiltaksgruppe (UKL/ARV)
Landskapsskjøtsel	
	1.1 Beiting av jordbrukslandskap i innmark
	1.2 Beiting av jordbrukslandskap i utmark
	1.3 Slått av jordbrukslandskap
	1.4 Gjerding
	1.5 Vegetasjonsrydding
	1.6 Andre tiltak landskapsskjøtsel
Biologisk mangfold	
	2.1 Utvalgte naturtyper - hule eiker
	2.2 Utvalgte naturtyper – slåttemark
	2.3 Utvalgte naturtyper – slåttemyr
	2.4 Utvalgt naturtype - kystlynghei
	2.5 Trua naturtyper
	2.6 Biologisk verdifulle arealer
	2.7 Fjerning av fremmede skadelige arter
	2.8 Tiltak for pollinerende insekter
	2.9 Trua arter
	2.10 Andre tiltak biologisk mangfold
Kulturminner og kulturmiljø	
	3.1 Automatisk freda kulturminner
	3.2 Freda bygninger
	3.3 Verneverdige bygninger
	3.4 Steingjerder/skigarder ol.
	3.5 Rydningsrøyser
	3.6 Andre tiltak kulturminner og kulturmiljøer
Ferdse og friluftsliv	
	4.1 Turstier- etablering og istandsetting
	4.2 Skilting av turstier
	4.3 Andre tiltak ferdsel og friluftsliv
Planlegging, kartlegging og dokumentasjon	
	5.1 Forvaltningsplaner
	5.2 Skjøtsels- og vedlikeholdsplaner
	5.3 Kartlegging og dokumentasjon
	5.4 Felles tiltak, prosessarbeid m.v.
	5.5 Andre tiltak planlegging
Andre næringsretta tiltak	
	6.1 Næringsutvikling
	6.2 Drift av seter
	6.3 Ryddeaksjoner, avfallsinnsamling m.v.
	6.4 Investering i driftsbygning
	6.5 Maskiner og utstyr m.v.
	6.6. Annet næringsretta tiltak
Formidling Totalt	
	7.1 Skilting/profilering
	7.2 Slåttedager/fagdager, samlinger, foredrag og kurs
	7.3 Brosjyrer/bøker/nettsider
	7.4 Andre tiltak formidling

Landskapsskjøtsel vs. Biologisk mangfold (UKL/ARV)

Landskapsskjøtsel

1.1 Beiting av jordbrukslandskap i innmark

1.2 Beiting av jordbrukslandskap i utmark

1.3 Slått av jordbrukslandskap

1.4 Gjerding

1.5 Vegetasjonsrydding

1.6 Andre tiltak landskapsskjøtsel

Tiltaksgruppe	Effekt	Beskrivelse	Handlinger
1.1 Beiting av jordbrukslandskap i innmark	40		
1.3 Slått av jordbrukslandskap	50		
1.6 Andre tiltak landskapsskjøtsel	10		
Sum prosentvis effekt:	100		

Biologisk mangfold

2.1 Utvalgte naturtyper - hule eiker

2.2 Utvalgte naturtyper – slåttemark

2.3 Utvalgte naturtyper – slåttemyr

2.4 Utvalgt naturtype - kystlynghei

2.5 Trua naturtyper

2.6 Biologisk verdifulle arealer

2.7 Fjerning av fremmede skadelige arter

2.8 Tiltak for pollinerende insekter

2.9 Trua arter

2.10 Andre tiltak biologisk mangfold

Tiltaksgruppe	Effekt	Beskrivelse	Handlinger
1.3 Slått av jordbrukslandskap	40		
2.5 Trua naturtyper	20		
2.6 Biologisk verdifulle arealer	40		
Sum prosentvis effekt:	100		

Landskapsskjøtsel vs. Andre næringsretta tiltak (UKL/ARV)

Landskapsskjøtsel
1.1 Beiting av jordbrukslandskap i innmark
1.2 Beiting av jordbrukslandskap i utmark
1.3 Slått av jordbrukslandskap
1.4 Gjerding
1.5 Vegetasjonsrydding
1.6 Andre tiltak landskapsskjøtsel

Andre næringsretta tiltak
6.1 Næringsutvikling
6.2 Drift av seter
6.3 Ryddeaksjoner, avfallsinnsamling m.v.
6.4 Investering i driftsbygning
6.5 Maskiner og utstyr m.v.
6.6. Annet næringsretta tiltak

Eks innkjøp av beitepusser og slåmaskin, til areal slåttemark – er registrert under: Andre tiltak landskapsskjøtsel :
Vi foreslår kategori maskiner og utstyr + biologisk mangfold

Kulturminner og kulturmiljø vs Andre næringsretta tiltak (UKL/ARV)

Kulturminner og kulturmiljø	Andre næringsretta tiltak
3.1 Automatisk freda kulturminner	6.1 Næringsutvikling
3.2 Freda bygninger	6.2 Drift av seter
3.3 Verneverdige bygninger	6.3 Ryddeaksjoner, avfallsinnsamling m.v.
3.4 Steingjerder/skigarder ol.	6.4 Investering i driftsbygning
3.5 Rydningsrøyser	6.5 Maskiner og utstyr m.v.
3.6 Andre tiltak kulturminner og kulturmiljøer	6.6. Annet næringsretta tiltak

Tiltaksgruppe	Effekt	Kommentar	Handlinger
6.4 Investering i driftsbygning	70		
3.6 Andre tiltak kulturminner og kulturmiljøer	30		
Sum prosentvis effekt:	100		

Eksempler fra SMIL-ordningen

		Innvilget 2023	Antall saker innvilget 2023	
Kulturlandskapstiltak	1.1 Verdifulle jordbrukslandskap - innmark	12 166 675	271	
	1.2 Verdifulle jordbrukslandskap - utmark	4 505 982	92	
	1.3 Andre tiltak kulturlandskap	24 689 001	753	
	2.2 Utvalgt naturtype - slåttemark/slåttemyr	572 434	9	
	2.3 Utvalgt naturtype - kystlynghei	2 384 690	34	
	2.4 Trua naturtyper	493 894	9	
	2.5 Biologisk verdifulle arealer	2 534 714	47	
	2.6 Fjerning fremmede skadelige arter	1 974 621	33	
	2.7 Andre tiltak biologisk mangfold	1 857 441	54	
	3.1 Automatisk freda kulturminner	621 569	12	
	3.2 Verneverdige bygninger	39 611 653	420	
	3.3 Steingjerder/skigarder ol.	3 069 307	44	
	3.4 Andre kulturminner- og miljøer	14 001 830	178	
	4.1 Turstier - etablering og istandsetting	1 498 153	33	
	4.2 Andre tiltak friluftsliv	1 115 308	26	
	Kulturlandskapstiltak Totalt		111 097 270	2 015
	Tiltak mot forurensning	5.1 Utbedring av hydrotekniske anlegg	76 805 382	739
5.2 Gjenåpning av bekkelukkinger		597 302	8	
5.3 Erosjonssikring i/langs vassdrag		6 182 554	66	
5.4 Vegetasjonssoner/kantsoner langs vassdrag		1 530 022	11	
5.5 Flomdempende tiltak		1 554 661	16	
5.6 Fangdammer og våtmarker - etablering		2 361 901	21	
5.7 Fangdammer og våtmarker - vedlikehold		1 403 765	31	
5.8 Tiltak mot avrenning fra veksthus		866 599	3	
5.9 Omlegging på erosjonsutsatt areal		113 440	3	
5.10 Miljøplantinger		71 295	3	
5.11 Andre tiltak avrenning til vann		6 363 444	81	
6.1 Dekke over utvendig gjødsellager		2 978 422	25	
6.2 Andre tiltak utslipp til luft	1 639 929	18		
Tiltak mot forurensning Totalt		102 468 716	1 025	
Totalsum		213 565 986	3 040	

Eksempler fra SMIL-ordningen

- Miljøtema «Kulturlandskap» eller «Biologisk mangfold»?
 - Verdifulle jordbrukslandskap - utmark:
 - utmarksbeite for å ivareta biologisk mangfold
 - Bevaring av ærfugl
 - Oppgradering av tursti
- Eksempel: Istandsetting av bru
- Noe slurv
 - «Dekke over utvendig gjødsellager» og «Andre tiltak utslipp til luft»

Fritekstfelt og tilleggsinformasjon

- Vi henter informasjon fra prosjektittel og feltet «Kort beskrivelse av hva du ønsker å gjøre»
- «Fjerning av fremmede skadelige arter» - oppgi hvilke art/arter det gjelder
- Vannmiljøtiltak - REGINEkode

Et nedbørfelt er et område med felles avrenning til et hav, en elv, en innsjø eller en bekk. REGINE (register over nedbørfelt) er den nasjonale hydrografiske inndelingen av vassdragene i Norge. For rapportering til arbeid med vannforskriften oppgi vannområdekode der tiltaket skal gjennomføres. Se spørsmålstegn for nærmere beskrivelse.

Gå til kilden.nibio.no søk opp eiendommen tiltaket gjennomføres på og naviger dit tiltaket skal gjennomføres. Les så av koden som vises i blå eller grønn tekst i kartet og før inn i feltet nedenfor, eks 002.BZ6. Lukk

Dersom tiltaket er et forurensningstiltak, angi vassdragsnummer for nedbørfeltet hvor tiltaket gjennomføres

018

Hvilket søknadsskjema skal brukes?

UKL/ARV

Registrere ny søknad

Her kan du registrere ny søknad eller ferdigstille registrering av påbegynt søknad.

Ordning

Utvalgte kulturlandskap x v

Søknadstype

| ^

Drift/årlig tiltak

Engangs-/investeringstiltak

Regionale/nasjonale felles tiltak

[Start registrering](#) [Tilbakestill](#)

- Hva er regionale/nasjonale felles tiltak?
- Eks regional UKL- samling: tiltak som omfatter alle områdene og skal belastes statsforvalters ramme
- **ikke** tiltak som skal belastes et UKL-områdets ramme (eks tiltak på kommunal eiendom, søknad sendes kommunen, statsforvalter tar saken til behandling, rammen tas fra kommunen)
- **Ikke** til tiltak som skal foregå i et UKL- område (eks forvaltningsplan, skjøtselsplan i et UKL- område)

Landbruksdirektoratet
Eanandoalloidirektoráhtta

Spørsmål/ kommentarer?

Feil, ønsker om forbedringer i Agros?

support@landbruksdirektoratet.no